

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ RADA MREŽE ZELENİ TELEFON ZA 2024.g.

O mreži Zeleni telefon:

Još 1992. godine uspostavljen je prvi servis koji stoji u službi građanima za informacije i probleme vezane za okoliš, prirodu i njihovu zaštitu. Uspostavljen je u okolišnoj udruzi Zelena akcija i nazvan je Zelenim telefonom. Mrežu Zelenih telefona čine udruge članice: Udruga za zaštitu okoliša i prirode Eko Pan (Karlovačka i Ličko-senjska županija), Udruga Eko- Zadar (Zadarska županija), Ekološka udruga "Krka" Knin (Šibensko-kninska županija), Zaštitarsko – ekološka organizacija Nobilis (Međimurska, Varaždinska županija i Koprivničko-križevačka županija), Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj "Sunce" (Splitsko-dalmatinska i Dubrovačko-neretvanska županija), Udruga za zaštitu prirode i okoliša Zeleni Osijek (Osječko-baranjska, Vukovarsko-srijemska, Virovitičko-podravska i Požeško-slavonska županija), Zelena akcija (Grad Zagreb, Bjelovarsko-bilogorska, Sisačko-moslavačka, Brodsko-posavska, Krapinsko-zagorska i Zagrebačka županija), Zelena Istra (Istarska županija), Udruga Žmergo (Primorsko-goranska županija)

O Zelenom telefonu:

072 123 456 je broj Zelenog telefona, servisa na koji građani diljem Hrvatske mogu dojavljivati o raznim problemima okoliša i davati prijedloge, a dežurni na telefonu, aktivisti iz organizacija civilnog društva, prenose informaciju nadležnim institucijama.

Rad kroz mrežu Zeleni telefon uključuje pomoć ili posredovanje građanima u rješavanju prijavljenih slučajeva, upoznavanje građana s radom i ingerencijama nadležnih institucija te rješavanje problema u okolišu.

Opisni i statistički pregled zaprimljenih slučajeva u 2024. godini

U 2024. godini zaprimljeno je ukupno **1746 prijava** građana.

Zeleni telefon - 2024.															
	Otpad	Zelenilo	Šume	Bespravna gradnja	Voda	Buka	Životinje	Zrak	Zračenje	Promet	Tlo	Rudarenje	More	Razno	Ukupno
Eko Pan	6	4	0	9	9	2	5	5	0	0	2	0	0	0	42
Eko Zadar	18	10	0	12	8	5	3	0	0	0	3	0	0	6	65
Ekološka udruga "Krka" Knin	15	9	0	1	9	0	9	5	0	2	0	0	0	1	51
Nobilis	12	11	6	9	7	7	20	13	0	8	0	0	0	29	122
Sunce	38	4	3	17	6	4	8	7	1	1	0	2	29	18	138
Udruga za zaštitu prirode i okoliša Zeleni Osijek	16	13	0	2	5	0	7	4	0	0	1	0	0	1	49
Zelena akcija	254	106	25	100	92	20	159	145	10	22	40	8	0	67	1048
Zelena Istra	65	35	9	6	9	5	12	33	0	4	0	0	0	7	185
Žmergo	13	2	0	4	6	0	8	5	1	0	0	0	0	7	46
Ukupno	437	194	43	160	151	43	231	217	12	37	46	10	29	136	1746
%	25,03%	11,11%	2,46%	9,16%	8,65%	2,46%	13,23%	12,43%	0,69%	2,12%	2,63%	0,57%	1,66%	7,79%	100,00%

Tablica 1. Ukupan broj prijava građana na Zeleni telefon u 2024. prema kategorijama i prema udrugama.

U 2024. godini najveći broj prijava na Zeleni telefon imala je udruga Zelena akcija s 1048 prijava, zatim udruga Zelena Istra sa 185 prijava te udruga Sunce sa 138 prijava.

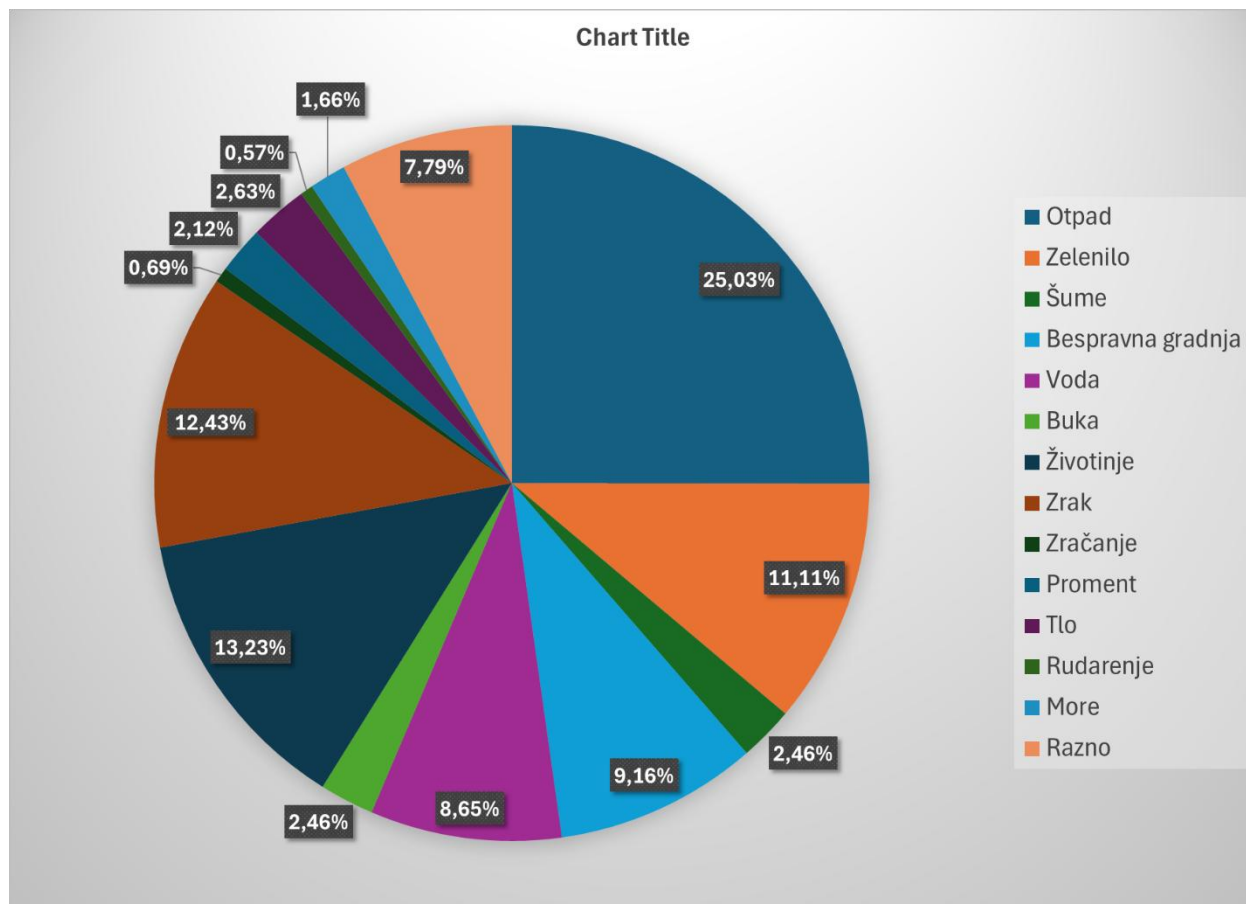
Kao i prijašnjih godina najveći broj prijava odnosio se na kategoriju Otpad. Kroz 2024. godinu zaprimljeno je 437 prijava koje se odnose na tu kategoriju što je ukupno 25,04%. Pod kategorijom Otpad najviše prijava se odnosilo na divlje deponije.

Druga značajna kategorija su Životinje s 231 prijavom, što je 13,24%. Većina prijava u kategoriji Životinje odnosila se na neodgovorno postupanje prema životinjama.

Treći značajan problem je vezan za kategoriju Zrak s 217 prijava što je 12,44%. Četvrta kategorija je zelenilo s 194 prijave građana što je 11,11%.

Zatim slijede kategorija bespravna gradnja sa 160 prijava, kategorija voda 151 prijava, kategorija razno 136 prijava, kategorija tlo 46 prijava, kategorije šuma i buka imaju svaka po 43 prijave, kategorija promet 37 prijava, kategorija more 29 prijava, kategorija zračenje 12 prijava i kategorija rudarenje s 10 prijava građana u 2024 godini.

Slika 1. Prijave građana prema tematskim područjima (kategorijama) u 2024. g.

Pojedini zaprimljeni slučajevi su riješeni dok su neki u fazi rješavanja, a za neke još nema povratnih informacija.

Slučajeve prijavljuju podjednako muškarci i žene. Ljudi uglavnom žele ostati anonimni. Suradnju s nadležnim službama, koja ovisi od sredine do sredine u prosjeku bi ocijenili bi s ocjenom 3 na skali od 1 do 5.

Neki od istaknutih kampanja/peticija koje provode udruge članice Zelenog telefona u suradnji s građanima su:

- „A di se ti sidriš“ - udruga Sunce
- „Pravda za Vrginmost“ - Zelena akcija
- „Nema frke dok je Krke“- udruga „Krka“ Knin
- „Spasimo plaže na Kvarneru!“- udruga Žmergo
- „Spasimo Unu“ – Građanska Inicijativa Spasimo Unu uz pomoć okolišnih organizacija iz Hrvatske i regije

Kampanja “A di se ti sidriš”

Tijekom ljeta 2024. godine **udruga Sunce** provela je kampanju pod nazivom “**A di se ti sidriš**” s ciljem podizanja svijesti među nautičarima i ljubiteljima mora o važnosti očuvanja Jadranskog mora. Kampanjom su pozivali građane da prijave onečišćenja mora, što je rezultiralo povećanim brojem poziva na Zeleni telefon. Kao rezultat kampanje, tijekom ljetnih mjeseci 2024. zaprimili su 29 prijava onečišćenja mora, osim prijava vezanih uz otpad, zbog čega su uveli **novu kategoriju „more“**. Ovi podaci omogućit će im da u sljedećoj sezoni pojačaju svoje zagovaranje pri nadležnim institucijama, sa ciljem postizanja učinkovitije zaštite mora, obzirom da rastući broj prijava ukazuje da postoji temelj za daljnje izmjene odnosno bolju provedbu postojećeg zakonskog okvira.

Kampanja “Pravda za Vrginmost”

Nakon poziva građana Vrginmosta Zelenom telefonu o onečišćenju zraka, tla i vode od strane tvrtke Phaten Plastic Recycling, koji je u srcu mjesta u neadekvatnim uvjetima vršio deponiranje i

“reciklažu” plastike **Zelena akcija** pokrenula je kampanju **“Pravda za Vrginmost”** kao podršku lokalnoj građanskoj inicijativi **“Stop Phaten Plastic Recycling”**. Cilj kampanje je zaustaviti nasilje koje zagađivač provodi nad lokalnom zajednicom i okolišem, osigurati odštetu i da institucije pošteno kazne odgovorne. Naime, od kad je Sisačko-moslavačka županija izdala dozvolu zagađivaču, koji je otvorio tvrtku za “gospodarenje otpadom” u Vrginmostu u Općini Gvozd, zajednica se guši u svim oblicima plastike i plastičnog otpada, mikroplastici i nusproduktima taljenja. Samo neki od primjera mogućih posljedica po zdravlje mještanki i mještana su neplodnost, spontani pobačaji i oboljenja od raka. U sklopu kampanje, organizira se niz javnih događanja u Vrginmostu (Općina Gvozd) i Zagrebu. Prosvjedi, akcije, performansi a dio kampanje bilo je i posebno izdanje **“Srpnja bez plastike”** koje se održalo u Vrginmostu i Zagrebu.

Kampanja: „Nema frke dok je Krke „

Problem onečišćenja rijeke Krke i Orašnice koji traje već desetljećima. Radi se o zagađenim lagunama („crne točke“) u blizini rijeka Krke i Orašnice za koje je hitno potrebna sanacija te stavljanje u funkciju kninskog kolektora. Udruga „Krka“ Knin dugi niz godina zbog zabrinjavajućeg stanja rijeke Krke, ali i ostalih rijeka na kninskom području te brojnih upita građana apelira odgovornima na što hitnije rješavanje problema putem brojnih dopisa svim relevantnim dionicima, putem medijskih nastupa, snimanja dokumentarnih filmova, Milenijskih fotografija i sl.!

„Spasimo plaže na Kvarneru!“-

„Spasimo plaže na Kvarneru!“ - pozitivan primjer porasta građanskog aktivizma na području Primorsko - goranske županije uz podršku udruge Žmergo, s obzirom da se zbog izrazitog nezadovoljstva lokalne zajednice oformila nova građanska inicijativa pod imenom "Čuvari Kvarnerskog zaljeva".

„Spasimo Unu“

Sredinom srpnja Zeleni telefon Zelene akcije dobio je prijavu izgradnje mini hidroelektrane u neposrednoj blizini izvora rijeke Une. Zahvaljujući hrabrim stanovnicima okupljenim u inicijativu Spasimo Unu koji su svojim tijelima blokirali radove i zaustavili daljnju devastaciju Une, pritisku medija i okolišnih organizacija iz Hrvatske i regije i prijavama koje je ZT Zelene akcije slao nadležnim tijelima, Državni inspektorat je obustavio radove, a krajem listopada 2024. Ministarstvo prostornoga uređenja je poništilo dozvole za izgradnju sporne MHE. Kampanja trenutno ide u smjeru zahtjeva za dodatnom zaštitom rijeke Une kako bi se spriječio bilo kakav budući pokušaj njene devastacije.

Neki od značajnijih riješenih slučajeva:

- Na otoku Galešniku uspješno riješena prijava o nasipavanju mula
- Na Ugljanu uklonjeno stepenište izrađeno od starih željezničkih pragova koje je izravno ugrožavalo okoliš.
- Krenulo se sa čišćenjem korita rijeke Krke u gornjem toku rijeke
- Sanacija kanalizacijske cijevi na lokaciji Uvala Zenta, Split
- Riješen problem zagađenja kanala i javnih površina u naselju Niza, Općina Koška
- Tvornica zagađivač Phaten Plastic Recycling je zatvorila pogon u Vrginmostu i Slatini

Savjeti za građane:

Udruga Sunce Split izradila je novu informativnu brošuru Zelenog telefona: „**Korak po korak do učinkovite prijave okolišnih problema**“ koja građanima pruža detaljan vodič o tome kako prijaviti okolišne probleme i kako njihove prijave mogu doprinijeti sustavnim promjenama.

U brošuri se nalaze konkretni primjeri prijava koje su rezultirale pozitivnim promjenama, uz korisne savjete za građane koji žele aktivno sudjelovati u zaštiti okoliša, a brošuru možete preuzeti

[OVDJE](#).

Nastavak rada Zelenog telefona u 2025. godini

U 2025.g. nastavljamo s predanim radom na vašim prijavama te vam zahvaljujemo što nam svojim pozivima pružate bolji uvid u stanje okoliša u raznim sredinama. Bez naše zajedničke brige za okoliš, izostala bi njegova djelotvorna i pravovremena zaštita.

Svoj okolišni problem možete prijaviti na već poznati broj **072 123 456**.

Nadamo se da će 2025. biti označena još većim napretkom u kreiranju ljepšeg i zdravijeg okoliša te pravnog ozračja u kojem građani mogu na siguran i djelotvoran način prakticirati svoja okolišna prava.

Iskreno se nadamo da će i u 2025.g., ali i u budućnosti biti što što više ovakvih vijesti:

U Belajskim poljicama (Općina Barilović) rode grade novo gnijezdo!

